

7. Rauch, E., Dallinger, M., Dallasega, P., Matt, D.T. (2015) Sustainability in manufacturing through distributed manufacturing systems (DMS). *Procedia CIRP*, 29, pp. 544–549. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.procir.2015.01.069> .

8. Srai, J.S., et al (2016) Distributed manufacturing: scope, challenges and opportunities. *International Journal of Production Research*, 54(23), pp. 6917–6935, DOI: <https://doi.org/10.1080/00207543.2016.1192302>

Ляхов В.К.
аспірант

**Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна**

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО АГРАРНОГО ЕКСПОРТУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Україна постійно зміцнює свої позиції на європейському аграрному ринку, а після вступу до СОТ обсяги експорту до європейських країн з кожним роком збільшуються. Важливою особливістю вітчизняного аграрного сектору є його значний потенціал щодо забезпечення сталого економічного розвитку та задоволення внутрішнього попиту на сільськогосподарську продукцію та продовольство. Тому підписання Угоди про асоціацію між Україною та країнами Європейського Союзу та створення зони вільної торгівлі з ЄС у рамках цієї угоди, як тільки вона буде відкрита, є важливими факторами для сталого розвитку аграрний сектор України, буде значною перспективою для України, ринки країн Європейського Союзу поступово освоюються вітчизняними компаніями. Тому для України надзвичайно важливо запровадити ефективні інституційні механізми, спрямовані на активізацію зовнішньої торгівлі підприємств аграрного сектору економіки та посилення їх конкурентоспроможності на європейському ринку. Крім того, необхідно розробити систему ресурсів для підвищення ефективності використання конкретних засобів регулювання аграрного ринку, що в подальшому забезпечить вільний рух сільськогосподарської продукції, пом'якшить цінові коливання, а також комплексно. формування системи матеріально-технічного забезпечення сільського господарства як чинника швидкого зростання рентабельності підприємств за рахунок зниження загальних витрат виробництва.

П. Т. Саблук [1, с. 112] зазначає, що сучасні методологічні та теоретичні підходи до інституційного забезпечення економічного розвитку ґрунтуються на переконливому розумінні того, що інституційна система має суттєвий вплив на сталий соціально-економічний розвиток держави в цілому та зокрема економічних одиниць та окремої людини. промисловості.

Сукупність організованих конкретних інститутів утворює єдине ціле – інституційну систему з чіткою внутрішньою структурою, що включає підсистеми та окремі елементи, основою яких є «формальні норми», «правила гри» та «обмеження» і так далі. Ця система постійно перебуває в русі: «правила» формуються, втрачають свою функцію чи важливість, змінюються з неформальних на формальні та зміцнюються принципово новими нормами.

Г. Я. Антонюк [2, с. 9] у своїх дослідженнях виявив, що процеси європейської інтеграції призвели до масштабних інституційних змін в аграрному секторі. Проте створення нових інституцій часто відбувається штучно, за рахунок кредитів, без урахування особливостей аграрного сектора економіки України та культурно-духовних особливостей населення. Водночас В. І. Артюшин [3, с. 15] обґрунтовано доцільність виділення п'яти рівнів інституційного забезпечення економічного розвитку аграрних підприємств в умовах євроінтеграції: мезо-; мікро-; мата-; макро і мега рівень. Структуру інституційної системи забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору економіки України в умовах екстенсивного поглиблення євроінтеграційних процесів подано у вигляді табл. 1.1.

бізнесом, мають доступ до інформації про плановані зміни в торгових системах інших країн і можуть спілкуватися зі своїми діловими партнерами. Це забезпечується участю України в системі оповіщення, тобто. система інформування Секретаріату СОТ про зміни в законодавстві держав-членів СОТ, яка встановлюється відповідно до зобов'язань щодо прозорості торговельної політики. На офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку щомісяця розміщуються повідомлення про фітосанітарні та санітарні заходи, технічні стандарти, норми та правила, які пропонуються торговельними партнерами України та стосуються сировини, необхідної для українського експорту [5]. За бажанням суб'єкта експортної діяльності ця інформація також може бути надіслана електронною поштою. Компанії можуть подавати коментарі щодо регуляторних аспектів членів, з якими вони можуть мати проблеми, наприклад: В. Зміни в процесах технічного регулювання, процедурах оцінки відповідності, реалізації санітарних та фітосанітарних заходів тощо.

Система інституційної підтримки експортної діяльності підприємств
вітчизняного аграрного сектора у контексті міжнародної інтеграції

Складові (інститути)	Сфера впливу
ринкового ціноутворення та ринку	охоплює процеси формування цін на аграрну продукцію та продовольство на зовнішніх та внутрішньому ринках на основі взаємодії пропозиції та попиту;
сертифікації, технічного регулювання, безпеки і якості продукції	формує комплекс головних вимог, інструментів та заходів у сфері забезпечення безпечності і якості продуктів харчування, регулювання діяльності операторів агропродовольчого ринку, об'єктів регулювання імпорту, інспекційних заходів, експорту та реекспорту;
аграрної державної політики та заходів підтримки виробників	створенні та реалізації ефективної системи заходів, механізмів, інструментів державної підтримки товаровиробників шляхом фінансування, тарифного і митного регулювання, цінового регулювання; розвитку галузей сільського господарства ;
правового забезпечення експорту	містить правові норми – закони та підзаконні акти, які регулюють процеси експорту; методичні підходи до оцінювання поточного стану розвитку ринків та ризиків експорту; безпечність і якість агропродовольчої продукції; підтримка сільськогосподарського виробництва та регулювання агропродовольчого ринку;
інфраструктури продовольчого та аграрного ринку	дозволяє підтримувати та створювати функціонування системи ринкової інфраструктури та логістики, механізми регулювання діяльності ринкових посередників;
методів і інструментів стратегічного планування	методичні засади формування і практичної реалізації стратегії експортної діяльності, розроблення стратегічних методів, карт і методик оцінювання експортного потенціалу компанії, загроз і ризиків;
інформаційного забезпечення експорту	визначає суб'єктів, що задіяні у процесах експорту та інших видів зовнішньоторговельної діяльності, та сформовані інформаційні потоки між ними, інформаційну базу з метою оцінювання стану та тенденцій розвитку зарубіжних ринків, загроз і ризиків загроз з метою визначення стратегій виходу на зовнішній ринок, визначення стратегічних напрямів та відповідальних осіб за їх виконання, проведення моніторингових заходів та контролю реалізації стратегії й оцінки рівня ефективності розроблених стратегічних міроприємств

Джерело: побудовано автором за [1; 4]

Сьогодні вітчизняні компанії, які займаються експортно-імпортним А.А. Мазоракі [6, с. 197] зазначає, що експортери вітчизняної сільськогосподарської продукції стали невід'ємною частиною процесу європейської інтеграції в міжнародній торгівлі, коли можлива можливість взаємного доступу до внутрішніх ринків країн, які домовилися про угоду. зона вільної торгівлі. Зокрема, будуть скасовані митні збори і податки, а також кількісні обмеження на передачу товарів між державами. Водночас

слід зазначити, що в цих регіонах діють особливі умови торгівлі продуктами харчування та сільськогосподарською продукцією. Кожна підписана угода також забезпечує відповідну інституційну основу для забезпечення виконання взятих зобов'язань. Україна має угоди про вільну торгівлю з ЄАВТ (Швейцарія, Ліхтенштейн, Ісландія й Норвегія). У межах повноважень, визначених цією Угодою, діє Спільний комітет України та ЄАВТ, який здійснює нагляд та моніторинг процесів імплементації та розвитку Угоди та контролює можливість подальшого усунення торгових бар'єрів та інших обмежувальних заходів. Крім того, діють сільськогосподарські угоди між окремими країнами Європейської асоціації вільної торгівлі та Україною.

Відповідно до підписаних угод встановлено графіки скасування ввізного мита на сільськогосподарську продукцію з країн ЄАВТ для вітчизняних суб'єктів ПРО. Зокрема, для продуктів переробки зерна, таких як борошно та продукти тваринництва, планується призупинити базові мита на 7 років із щорічним зниженням на 13 копійок. стор. та згідно договору були анульовані з січня 2019 р. Для овочів різного ступеню переробки, зернових культур, ягід, залежно від виду, сума щорічного списання становила близько 17 найменувань, а з січня 2017 року в Україні повністю скасовано імпортне мито на цей вид продукції. Експорт сільськогосподарської продукції, такої як часник, цибуля-шалот, мед, огірки, брюссельська капуста, спаржа, горох, льон, соя, ріпак і соняшник, буряковий цукор і соєва олія є безмитним.

Крім того, в аграрному секторі передбачені такі захисні заходи, які не повинні застосовуватися більше одного року: підвищення імпортного мита на відповідну продукцію та запровадження на її основі митних квот для пільгової торгівлі. про обсяги історичної торгівлі за останні 5 років. Ця Угода стосується спеціальних положень продовольчих товарів, які передбачають імпортне мито та застосування застосовних експортних заходів. Рівень податку, що стягується державами-членами ЄАВТ з імпорту, визначається виходячи з різниці між цінами на внутрішньому ринку та ціною сільськогосподарської сировини на світовому ринку, яка входить до складу відповідного товару, але не може її перевищувати. ця різниця в ціні [7] .

Сьогодні Україна перебуває в процесі комплексного вдосконалення та розвитку європейського вектора інституційного забезпечення економічного розвитку. Процедура укладення угоди про вільну торгівлю з країнами Європейського Союзу є невід'ємною частиною Угоди про асоціацію між Україною та країнами Європейського Союзу і діє протягом десяти років, з 2016 по 2026 рік. Дедалі більше розширюється взаємний доступ до товарних

ринків, у тому числі сільського господарства та продовольства, на основі обов’язкових правил торгівлі, внутрішнього інституційного середовища зовнішньої торгівлі сільськогосподарською та іншими видами продукції до європейських стандартів і правил, які забезпечують високі стандарти продукції, якість і більш високий захист кінцевих споживачів продуктів харчування та принципи сталого розвитку навколишнього середовища. Це виражається в процесах зниження експортних та імпорتنих мит при імпорті української продукції до країн ЄС, серйозних змінах до внутрішнього законодавства та забезпеченні доступу на ринки практично без тарифних обмежень у межах митних квот.

З метою усунення перешкод у зовнішній торгівлі сільськогосподарською та харчовою продукцією вітчизняних експортерів, які можуть виникати через розбіжності в технічних стандартах, регламентах і процедурах оцінки рівня відповідності та інших вимог, пов’язаних з рівнем якості, передбачено процедуру гармонізації законодавства України, стандартів і норми наближені до існуючих стандартів і норм в інших країнах Європейського Союзу, особливо в частині перевірки, вимірювання, стандартизації, оцінки відповідності роботи та систем ринкового нагляду [8]. Таким чином, для вітчизняних сільськогосподарських підприємств торговельне партнерство з країнами ЄС створює позитивний імідж на міжнародному ринку щодо якості вітчизняної сільськогосподарської продукції, особливо продукції на етапі виробництва. Переробка.

Інституційна основа для імплементації окремих угод Угоди про асоціацію з Європейським Союзом гарантується такими інституційними елементами: Комітет асоціації в торговельній складовій створюється з низки високопосадовців обох сторін. Підкомітет з управління санітарними та карантинними заходами, Підкомітет з географічних зазначень, Підкомітет з торгівлі та сталого розвитку та Підкомітет з митного співробітництва підпадають під його юрисдикцію. Питання розвитку села та сільського господарства, а також транскордонного співробітництва цей кластер вирішує в рамках підкомітету з питань економіки і іншого галузевого співробітництва. Координаційну роботу цих підкомітетів також здійснює Урядовий офіс координації європейської та атлантичної інтеграції, який належить до Секретаріату Кабінету Міністрів України [9].

Підсумовуючи, зазначимо, що в Україні створено систему громадських адміністративних організацій у сфері підтримки зовнішньоекономічної діяльності підприємств агропромислового комплексу. До його складу входить Рада з міжнародної торгівлі, яка координує дії відомств, міністерств,

місцевих органів влади, безпосередніх виробників сільськогосподарської продукції, посередників у сфері міжнародної торгівлі, сприяючи зростанню обсягів експорту та полегшуючи процедури через відповідну діяльність. Митне оформлення товарів та перетин державних кордонів. Інституційне забезпечення національного експорту в умовах європейської інтеграції, розробка законодавчої бази для просування національної продукції на міжнародний ринок, пропозиції щодо розробки та застосування процедур і методів стимулювання розвитку експорту, рекомендації щодо забезпечення захисту інтересів та права національних експортерів у сфері торгівлі та економіки, у тому числі в рамках Угоди про вільну торгівлю ЄС, підтримка експорту сільськогосподарської продукції досягає вищої доданої вартості.

Література

1. АПК у системі зовнішньоекономічної діяльності України / П.Т. Саблук, А.А. Фесина, В.І. Власов, М.С. Вітков, Р.П. Саблук; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки", УААН. – К.: ННЦ "ІАЕ", 2021. – 242 с.
2. Антонюк Г. Я. Механізми посилення конкурентоспроможності підприємств молокопереробної галузі в умовах євроінтеграції: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 [Електронний ресурс] / Г.Я. Антонюк; Львів. нац. аграр. ун-т. — Л., 2009. — 20 с.
3. Артюшин В.І. Підприємництво в сільській місцевості в контексті подолання бідності / В.І. Артюшин, М.І. Пугачов. - К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2021. – 23 с.
4. Кузьменко В. Економічні інтереси та циклічність розвитку світової економіки і фінансові кризи / В. Кузьменко // Інститут еволюційної економіки. – 2007. - № 3. – С. 62-74.
5. Інформація за повідомленнями з країн-членів СОТ. Департамент багатосторонніх та двосторонніх торговельних угод. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <https://me.gov.ua/Documents/>.
6. Зовнішньоторговельні аспекти конкурентної політики України в умовах СОТ: монографія / А.А. Мазаракі, В.В. Юхименко, О.П. Гребельник, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко, Ю.О. Олейніков, Т.І. Чаюн, О.В. Довгополова, В.Ю. Омельченко, Ю.М. Родіонова; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2020. – 308 с.
7. Europe agreement // European Comission [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: www.ec.europa.eu.
8. Діброва А.Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика: монографія / А.Д. Діброва. — К.: Формат, 2021. – 488 с.
9. Бородіна О.М. Державна підтримка агросфери: еволюція, проблеми: монографія / О.М. Бородіна, М.Г. Бетлій, Н.М. Головченко, С.В. Киризьок, О.В. Михайленко; ДУ "Ін-т економіки та прогнозування НАН України. — К., 2021. – 264 с.